

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Május 5 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

Olasz Ország.

Mikor Gróf Magawli Cerati a' Ludovika Császárné 's az ő Cs. K. Felsége Proklamatióikat Parmában kihirdette, ugyan ekkor a' maga részéről is intézett egygyet a' lakosokhoz, a' melly itt következik: —“

„A' mi Felséges Fejedelemszszonyunk, a' Császár és Király ő Felségere a' maga Felséges attyára bizta Státusainak fő igazgatását, a' mellyre nem tsak az időnek környülállásai, 's annak lehetetlensége, hogy most személyesen megjelenhessek köztetek, hanem kiváltképpen annak ohajtása, hogy benneteket koldogoknak lenni szemléljen, indítoták. Kire bizott ő titeket? a' maga igen kedves attyára, arra az Uralkodóra, ki a' maga alattvalóinak boldogságokért él, 's végezetre arra a' Monárchára, ki a' maga igasságáért és nagy szívüségért egész Európától tiszteltetik. A' ti Felséges Hertzegaszszonyotoknak ezen tselekedete méltó ő hozzá; ez egyedül megmútatja, hogy ti melly igen az ő szíven feküggyetek. Légyetek háladosok érette az által, hogy siető készséggel engedelmeskedjetek Felséges attya' rendeléseinek, ki is a' ti hajlandóságtokat esmérven nem ellenzette boldogittatástoknak magára való vállalását.“

Ő Cs. K. Felsége ezen Hertzegségben

az Előülőknek, Prokurátoroknak, Vice-Prokurátoroknak, és Itélőbiráknak esztendőnként való fizetésseket, ennek egy tizedrészével neveltetni, 's minden Magistratuális 's egyéb tisztviselőknek, esztendei fizetésseknek tizenkéttöd részéből álló kedveskedést rendelni, méltóztatott.

Itt következik szórolszóra az az irás, mellyet a' Nápolyi Gen. Stáb' vezére Gen. *Millet de Villeneuve* a' múlt April. 21-dik napján a' Cs. K. armáda' fő vezéréhez küldött, azért, hogy tölle fegyvernyúgvást nyerhessen: —“

„Generális Ur! a' Nápolyi Király igazságos félelemből, mellyet ő benne a' Bétsi munkálódások a' maga Státusainak bátorságokra nézve felgerjesztettek, 's azon váratlan történetekre nézve, mellyek azt láttattak mutatni, hogy a' Frantzia ország ellen való öszszeszövetkezés ismét megújíthatatik, úgy itélt vala, hogy néki azt a' linéát, mellyben az ő seregei az utolsó hadakozás alatt a' Gen. Nugent és Livron által aláíratott egygyezés szerént állottak, ismét el kellene foglalni, 's annak elfoglalására jussa is volna, mint a' melyről semmi későbbi kötésnek ereje szerént le nem mondott, 's a' melytől a' Nápolyi armáda tsak valami egygyetértésbéli öszszebeszéléshez képpes távozott vala el. Ő Felsége azzal hízelt vala magának, hogy ez

a' linéa néki minden ellentállás nélkül által fog adattatni, 's talám nem is történtek volna semmi ellenségeskedések, ha Exc.ád azokat a' jelentéseket vette volna, a' mellyek, mint mi igen későre tudtuk-meg, előre el nem látott történetek miatt, másfelé tértek. Minthogy az Austriai seregek *Cesenában* a' Nápolyi seregekre lőttek vala, azt kelle a' Királynak gondólni, hogy ez az Ur' parantsolatjából történt legyen, es hogy Ezc.ád a' maga Udvarától, éppen ellenséges utasítást vett legyen a' Királyra nézve. Mihelyest ő Felsége magát akarata ellen, egy ily nagy Hatalmasság ellen való hadakozásba keveredve lenni szemlélte, szükségesnek lenni tartotta minden segedelemeszközöknek hasznokat venni, mellyek néki *Olasz* országban régtől fogva ajántattak, 's a' mellyeknek kiterjedések felől eddig még csak közelébből sem akart megbizonyosodni ő Felsége. A' mi armádáinknak Bologna, Ferrara, és Modena felé való mozdúlásaik, tudva vannak Exc.ád előtt; az alatt, míg ezek estek, által látta a' Király a' Lord Bentink nyilatkozatásaiból, hogy az ellene elkezdett ellenségeskedések nem valamely özszebeszélésbéli plánumnak következései valának, mivelhogy azt a' jelentést tette ez az Anglus Generális, hogy nálla semmi e' féle nyilatkozatás nem tétetett legyen; egyszersmind azt is által látta ő K. Felsége, hogy Anglia, mellyel a' békességet fenntartani akarja, részesülhetne a' hadakozásban, ha ez folytattatna. Ez a' kettős tudósittatás azt a' kívánságot szűlte, hogy jó lenne, ha az Austriai Udvarral való megengesztelődés megeshetne. Ehez képest tudtára adta ő Felsége Lord *Bentink*-nek, hogy hátrafelé való mozdulásra határozta magát, 's Excellentziádnak fegyvernyúgvást projektáltatott volna, ha attól nem félt volna, hogy ez a' projektum arra magyaráztatik, hogy arra célzó eszköz legyen, hogy az ő K. Felsége armádái ellen való hadi rendeléseknek folyamatja

megállittassék abban a' szempillantatban, midőn ezek a' hátrálásához hozzá fognak. —

„Most, midőn a' Király minden armádáival abban a' lineában áll, a' mellyet e' végre kiválasztani jónak itélt, most, minnekutána elegendőképpen megmútatta, hogy ezen mozdulásai nem kényszerítettés, hanem egészszen az ő Felsége rendelései szerént történtek, hatalmat adott nekem ő Felsége, hogy adjam tudtára a' Marschal Urnak, hogy ő Felsége *Bétsben* új nyilatkozatásokat kívánt magának, 's a' maga részéről is az Exc.ád Udvarának új nyilatkozatásokat tétetett, (*) a' mellyektől szerentsés következést vár. Azonközben megparantsolta ő Felsége, hogy projektáljak, a' vér' minden haszon nélkül való kiontatásának eltávoztathatásáért, fegyvernyúgvást Exc.ádnak. Ő Felsége kívánnya, Generális Ur, hogy ez a' projektum fogadtassék-el, melly esetben a' Király egy telyes hatalommal felruházott Generálist fogna kinevezni, hogy azzal, kit Exc.ád ezen célra határoz, azt a' linéát elintézzé, mellyet mind két rész armádáinak elfoglalni kellene.“

(*) (A' Kurir, ki a' Nápolyi Királytól ezeket a' nyilatkozatásokat Bétsbe akarta hozni, *Triestből* vissza igazittatott.)

Az Austriai Cs. K. armáda' Gen. Stábja' vezére, e' képpen válaszolt. —“

„Generális Ur! Midőn ő K. Felsége a' maga armádáját a' Márkokkan öszszegyűtötte, midőn minden készülétek a' hadakozást jelentették, az Austriai Császári Udvar, a' ki mind ezeknek semmi indító okát nem tudta, megvilágosittatást kívánt magának, és a' midőn mind ezek a' maga seregei által elfoglaltatva lévő Legátiók (Bologna, Ferrara, és Modena) ellen intéztetve lenni látszanának, kívánságához ilyen nyilatkozatást tett, hogy ezen vidékeknek megsértettetések forma szerént való ellenségeskedésnek fogja tartani.—

„Tehát nem a' *Cesenában* történt

egyegy lövések határozták-meg a' hadakozást illető kérdést; a' Királynak az a' tselekedete ez, hogy ő egész ármádájával Béjött az ő Austriai Császári Felsége' seregei által elfoglaltatva lévő Legátziókba; 's az a' Proklamátzió ez, mellyet a' Király *Rimini*ből Mártz. 30-dik napján közönségesé tétetett. Azok a' czélzások és principiumok, mellyeket a' Király ebben kinyilatkoztatott, szolgáljanak már most néki sinormértékül annak megítélésében, hogy miképpen fognak mostanában az ő új projektomai fogadtatni. Midőn nekem, az Olasz országi Austriai ármáda' fő vezérének ő Exc.ájának parantsolatjára az a' szerentsém van, hogy arra az írásra, mellyet az Ur April. 21-dik napján ő hozzá intézett, válaszoljak, egyszersmind az is reám biztatott, hogy tegyem hozzá, hogy a' fő vezér Ur ő Exc.ája legmeghatározottabb parantsolatokat kapott az eránt, hogy a' hadi munkát hathatósan folytassa, melyhez képeest nintsen hatalma arra, hogy azt fegyvernyúgvás által félbeszakassza, hanem egyéberánt tsakugyan nem késedelmezett ő Exc.ája egy szempillantatotis az Ur' irásában befoglaltatva lévő projektomra néve felsőbb parantsolatokat kérni magának."

Májlantban April. 20-dikán hirdették-ki a' *Lombardiai - Velentzei* Királyságnak felállittatását illető Pátenst. Estvére minden közönséges épület és théátrumok megvilágosítottak. A' fényesebb pompázások arra az időre halasztattak-el, midőn a' Fő Hertzeg-Vice-Király megérkezik.

A' Nápolyi Király másod versben is próbát tétetett a' Császáriaknál a' fegyvernyúgvás eránt, de ez úttal is üres választ kapott.

A' *Florentziai* újság April. 21-dikén írja, hogy a' Császári Fő és Nagy Hertzeg, a' Toskánai Státusok' kedves Fejedelme, 16 napokig való eltávozása után, a' melly idő alatt *Pisában* és *Livornóban* volt, a' népnek nagy örvendezései között 20-dik

ban estvéli 11 orafele oda Florentziába vissza érkezett. A' Cs. K. seregek, mellyek a' Po mellől ide elő nyomultak vala, innét *Arezzo* felé tovább folytatták útjokat.

Helvétzia.

A' *Schafhauseni* újságban ezeket olvasuk: — „A' *Párisi* levelek azzal mútogatják magokat, hogy semmit el nem halgatnak a' szövetséges seregeknek Frantzia országfelé való közelítésekről. Egy *Bétsből* érkezett tiszt mindent megbeszéllett nekik a' Szövetséges Fejedelmek által tétetődő készülletekről, és egygyezésekről. Meghatározta, úgy mond: az Orosz Császár, hogy a' hozzá fogságra eső Frantziákat többé vissza nem adja, hanem birodalmának belső részeire küldi, a' kik katonaságot valolnak a' *Kaukasusi* ármádához osztatja, a' többeket megtelepíti, vagy ha sem ezt sem azt nem akarják, rabszolgákká teszi őket; más fejedelmek pedig, hogy olyan megvetéssel bánnak a' foglyokkal, mind érdemli egy oly nemzet, melly azt akarja kivenni magának, hogy uralkodót maga választ. A' *Helvétusok*, (t. i. a' *Párisi* újságok szerént, a' Bonaparte pártosainak neveztetnek); ugyan azok szerént a' Szövetséges Fejedelmeknek egy nyilatkoztatassok van munkában, melly által ígéret tétetik, hogy a' Fr. nemzet nem kényszerítettik arra, hogy a' *Bourbonokat* elfogadja, hanem tsak, hogy ne Napoléont válaszsza a' maga fejévé, ki ellen ők, Európa tsendességiért hadakozni akarnak, 's ezt a' nyilatkoztatást Emisariusok által akarják a' Frantziák bözött kiosztatni: de igéri a' Monitor, hogy ha hozzá küldik ő maga kihirdeti; 's több ilyen éretlenségek."

Lucian Bonapartérol halgatnak néhány naptól fogva a' *Helvétziai* újság levelek; hanem mások azt erőssítik, hogy Carnot helyett Belső Ministerré neveztetett legyen, a' ki így Hadi Ministerré lett volna.

Frantzia Ország.

Annak szembetünőbb való megmútatására, hogy mitsoda ingadozó gondolkodású, 's hűségeknek eladására, melly kész emberek legyenek ezek a' Frantzia Marschalok nagy részint huzomosan egymás mellé helyheztetve adták-ki Német Ujságleveleink Marschal Massénának két proklamátzióit. Az égygyikben a' Király' hűségére, másokban a' Napoléonéra köti-le magát. Itt következnek magyarul is hasonló módon égygyüvé mellékeztetve: —

Igy beszéllett Massena Mártz. 10-dikén 1815-ben.

„Marsiliai lakosok! Ö Királyi Hercegsége Angouleme Hertzeg, engem' tudósított, hogy Nismesbe megérkezett légyen, 's a' hűséges Marsilia városát kevés napok alatt meg fogja látogatni. Az a' hajlandóság, mellyet a' legjobb Király eránt ily nagy buzgósággal kijelentettetek, az ő Felséges unokaötsének azon szeretett Printznek, kinek jelenléte nem régen oly nagy örövendezést okozott közöttünk, fiának szemlélésekor is, ki fogja magát mútatni. Ö a' jó indúlatnak és hűségnek legbizonyosabb zálogait és jeleit fogja szemlélni köztetek, mellyekkel mindenkor tele valának szíveitek. Vezérekhez és előjáróitokhoz viseltető bizodalmatok, kik minnyájan úgy gondolkoznak, mint ti, és a' kik magokat a' törvényes Monárchának és thronusnak ügyiért vélettek égygyütt feláldozni készek: a' mi erőnket nevelni 's a' közönségsen dességet meg oltalmazni fogják. Ti minden bizonnyal eltaszítjátok magatoktól azoknak a' néhány nyughatatlankodóknak tsábitásaikat, kik igen szeretnék a' régularis seregek és nemzeti testörzők között fennálló égygyességet megzavarni. Ezeknek bűnös ohajtásaik semmivé tétettetnek; köztetek senki nem tsinálhat czivódást; a' katona és polgár, tsak egy érzékenységet, tsak egy tábori szót esmérnek — ezt tudni illik: Mi a' 18-dik Lajos Király' thrónusát életünk veszedelmével is megoltalmázzuk! *Éljen a' Király!* Költ Marsiliában, Mártz. 15-dikén, 1815-ben.

„M a s e n a , Marschal.

Igy beszéllett ugyan ő, Aprilis' 10-dikén, 1815-ben.

„Nyoltzadik osztálynak (ide tartozik Marsilia is) lakosai! Egy éppen olyan szerentsés, mint rendkívül való történet, azt a' Monarchát, kit magunk választottunk magunknak, a' Nagy Napoléont, vissza adta nekünk. —

„Ennek minden Frantziák' innepe' napjának kell lenni. —

„Ö ismét fellépett a' maga thronusára, a' nélkül, hogy egy tsepp vér kiontatott volna. —

„Ö, annak a' familiának kebelébe tért vissza, a' melly szereti őtet. —

„Frantziák! nintsen a' Frantzia birodalomban egy város is, a' hol az ő jótetményének valamely emlékezet oszlopa nem mútattna. —

„Magasztaljuk az eget, melly őtet nekünk vissza ajándékozta. —

„A' katona ismét azt a' Hérost szemléli ő benne, a' ki őtet örökké győzedelmre vezérlette.

„A' mesterségek és tudományok ismét réá találtak oltalmazójokra. —

„Ohajtsuk leg nagyobb buzgósággal az ő életének 's országoló törsokének (Dynastiájának) megtartatását! *Éljen a' Császár!* —

„Költ Toulouban Aprilis 10-dik napján, 1815-ben. —

„M a s s e n a , Marschal.

Azon Historiai Akták között, mellyek az emlékezetben való fenntartásra méltók, helyet érdemelnek az itt következő Protestatziók, mellyeket az esmeretes Lainè, a' Deputatusok' kamarájának Előülője, a' Napoleonistáknak *Bordeaux* városába való bemenetele előtt, az utolsó napokban kiadott: —“

„(I). A' Frantzia nemzetnek nevében és mint a' Képviselők' házának Előülője, kinyilatkoztatom, hogy én mind azoknak a' Dekretomoknak ellentmondok, a' mellyek által Frantzia országnak elnyomója just akar magának venni arra, hogy a' Képviselői két házakat eloszlassa. Ehez-képpent kinyilatkoztatom, hogy egy birtekos sem tartozik a' *Napoleon Bonaparte* Agenseinek valamelly adót fizetni, és hogy minden familia vigyázni tartozik, hogy sem a' kiírás sem a' rekrútázás' útján néki katonát ne adjon. Minthogy mostan a' Frantziák' jussa és szabadsága a' legmegbántóbb módon láb alá tapodtatnak, ehez-képpent az emberek, égyen-égyen mindenek, leg-szentebb kötelességeknak tartásuk a' magok' jussakat védelmezni. Mivelhogy ők a' *Napoleon Bonaparte* eránt való esküves alól már rég' feláldoztatva, 's hiteknek önként való letétele által a' hazához és Királyhoz köttetve vagynak: magokat minden nemzettek és a' jövő világ előtt is gyalázatosokká tennék, ha ezen tekintetben mindenek azokkal a' segítő eszközökkel nem élnének, a' mellyek tőlök kitelnek. A' Historia mind azoknak emlékezeteket, a' kik valamelly szabad országban születten a' *tyrannismusnak* segítségére lenni nem akartak, elenyészhetetlen háláadás-sal jegyzette-fel: ellenben az olyan polgárokat, kik a' magok emberi betseket annyira megtagadni tudták, hogy magokat a' tyrannusságnak gyáva Agensei előtt megalatsonyítsák, a' maga Kronikáiban gyalázattal béliyegezte-meg. Oly meggyőződéssel, hogy a' Frantziákat a' magok jussaiknak megismerése annyira által járta, hogy

ők az azoknak védelmeztetésekben álló szent kötelességet töllem megvárják, közönsé-gessé teszem ezen protestálásomat; ez, az én tiszteletre méltó társaimnak, kiknek én Előülőjök vagyok, és egész Frantzia országnak, melynek képét az én társaim viselik, nevekben, oly *Archivumokba* tétet-tessék-le, melyhez a' tyrannusok soha hozzá nem férhetnek, oly véggel, hogy annak idejében és a' midőn meg fog kivántatni, abból ismét elővételthes-sék.“

(II). Minthogy az *Otrantói Hertzeg (Fouche)*, a' ki Politziai Minister titulust ad magának, engemet azzal a' gyalázattal illetett, hogy azt adatta tudtomra, hogy *Bordeaux* városában tsendesen megmaradhatok és kenyérkeresésemet (a' prókátorságot) folytathatom: ezennel kinyilatkoztatom, hogy ha az ő Ura és Mestere 's annak minden, mindenütt gyűlölségben lévő Agensei, engem' nem tartanak is méltónak arra, hogy hazámért halhassak-meg, én őket minnyájokat sokkal nagyobbban megvetem, mint sem hogy azt nékiek megengedjem, hogy nékem ilyen megbántó dolgokat izengessenek. Tudják-meg égyzersmind: hogy én, minekutánna Mártz. 20-dikán a' Deputatusok' tanátskozásának szálájában, éppen a' mikor a' *Bonaparte*' katonái Párisba bényomúltak, a' Király' proklamátzióját közönségesen felolvastam volna, azon tartományba jöttem vissza, a' melynek én képviselője valék; és hogy én, ítéletem szerént azon a' helyen vagyok, a' hol kell lennem, 's a' hol az *Angouleme* Hertzegné parantsolataitól függvén, most abban foglalatoskodom, hogy Frantzia ország' ezen részének betsületét és szabadságát megtarthassam, egészszem meggyőződve lévén a' felől, hogy az az időpont közel légyen melyben a' leggyalázatosabb tyrannismustól, a' milyen tsak valaha valamelly népet elnyomhatott, az országnak több részei is meg fognak szabadittatni. Soha alája nem adom magamat

Bonaparténak, mivelhogy az az ember, ki-
nek valaha az a' szerentséje volt, hogy azok-
nak Előülője legyen, a' kik egész Frantzia
országának képét viselik, még tsak arra a'
ditsősségre vágyódhat, hogy a' Király' a'
haza' és a' szabadság' ellenségeinek áldo-
zatjává legyen, ha néki, melly itt most bi-
zonnyal meg nem fog történni, telyesség-
gel lehetetlen leszen Királyát és hazáját
mind végig oltalmazni. Költ *Bourdeaux-*
ban Mártz. 28-dikán. —“

„Lainè

April. 13-dikán még egészszen szabad
volt az Anglus-és Frantzia partok között
váló járáskeles. A' Frantzia politziai Mi-
nistertől parantsolat ment, hogy a' keres-
kedőket, Anglust és mindent, szabadon
engedjék jőni a' Caeni vásárra. — Az
Anglus és Frantzia szélső vigyázók a' Bel-
ga határokon (Lillén túl) minden nap'
össze jőnek, inni, és hogy a' tör-
vént, a' melly szerént a' kiszabott liné-
át ált lépni nem szabad, tehát az asztalo-
kat a' lineára teszik, 's az Anglusok a' Bel-
ga, a' Frantziák pedig Frantzia határokon
ülnek. Anglus nyelven a' Frantziák nem
tudnak beszélteni, 's az Anglusok sem
ezeknek nyelveken: melyre nézve a' Spa-
nyol nyelvet vették-fél közös nyelvnek, a'
mellyet mind azok mind ezek megtanúl-
tak Spanyol országban.

A' *Monitör* szerént Apr. 17-dikén
énekes játékon lévén *Napoléon*, bélepese-
kor ennek énekléséhez kezdett az éneklő
kar: *Vivat in aeternum!*

Német Ország.

Regensburghol April. 26-dikán irták,
hogy a' Hertzeg *Schwartzenberg* fő hadi

szállásához tartozó személlyek oda nagy
részt megérkeztek vala; magát is várták.
(*Bétsből* April. 30-dikán indúlt utnak *Cseh*
ország felé.) — Minden nap irták ugyantsak
Regensburghol, hogy a' Cs.K. ármádának
most ez majd más tsapatjai ott folytatták
útjokat által a' *Rénus* felé.

A' *Prussus* politziai előljárók egy Fran-
tzia katonát, a' ki *Napoléonnal* egygyütt
jött *Elbárol* Frantzia országba, 's az olta
Német országra vetődött, elfogván, ez azt
a' nyilatkoztatást tette nékiek, hogy *Elbá-*
rol való elindúlása előtt *Napoléon* a' kato-
nákat megmustrálván, azt mondotta né-
kiek, hogy őket Frantzia országba 's on-
nét Német országra viszi; *Párisban* a' nép
és a' hadi fogságból vissza érkezett min-
den régi seregek hozzájuk tsatólván mago-
kat, ha Német országon jól verekednek,
minden szabadság megengedtetik nékiek,
's minnyájoknak égyegy nemes jószág adat-
tatik“ — a' melly, ha így van, nem égy-
gyezik-meg a' *Napoléon* mostani mérsék-
lett hangú proklamátzióval. *Basel* környé-
keiről ezeket irták a' Német újságok Ap-
ril. 21-dikén: — „Szomszédtságainkban
a' *Réuus* jobb partjan a' *Lörrachi*, 's *Kande-*
ri vidékekre sok katonaság érkezett Német
országról, a' melly 25,000 emberre szám-
láltatik. *Freiburghan* 180,000 lópor-
tzió kivántatott, és nagy számú szekerek
mennek *Stockach* felé eleség után. A'
Hünningeni Frantziák megszűnés nélkül
dolgoznak azon sántzokon, a' mellyek
Basel és a' *Rénus* hídja felé szolgálnak. — A'
Báseli kapunál 20-dikban egy szekeret le-
tartóztattak, a' melly 42 puskát akart Fran-
tzia országba titkon által vinni.

Május' 3-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 391 1/3 forintot Váltótzé-
dulában. Egy Császár aranyért 18 forintot 13 krt.

Rendkívül való Toldalék,

A' Magyar Kurir 36-dik darabjához.

Itt következnek azok a' Jegyzések, mellyeket a' Szövetséges Hatalmasságoktól Mártz. 13-dikán kiadatott Nyilatkoztatásra a' *Párisi* levelek tettek, a' *Bétsi Beobachterben* hozzájok adatott Magyarázatokkal egyetemben: —“

„Erössítettik (ezek a' Frantzia megjegyzések), hogy a' Congressus Bétsben Mártzius' 13-dikán a' Napoleon Bonaparte visszaérkezésének hírére kinyilatkoztatta légyen, hogy minden Fejedelmek készek a' Frantzia Királynak és Frantzia nemzetnek, valamint szintén minden más Ország-lószéknek, a' melly fenyegettetik, a' közönséges tsendességnek helyreállittatása végett, az ő első kívánságokra, minden féle szükséges segítséget adni. Nyilvánóságos dolog, hogy ez a' nyilatkoztatás külömbkülömb feltételeken fundálódott, mellyeket a' Fejedelmek akkor, mint valóságokat úgy néztek, és a' mellyek, minthogy meg nem valóságosultak, 's valóságokká lenni ennekutánna sem fognak, a' dolgok' állapotját egészszen megváltoztatják. —

A' Fejedelmek feltették —

1-ször), hogy a' Frantzia Király még a' thrónuson légyen, 's azon fel nem hagyott, hogy koronáját és országát védelmezze —

2-szor); hogy a' Frantzia nemzet a' maga akaratja ellen, a' maga országában való valamely erőszakos béütésnek légyen nyilvánossággal kitétetve, melly ellen ő a' maga Szövetségeseinek segedelmekhez folyamodik —

3-szor), hogy a' közönséges tsendesség megháborittatott, a' melynek helyreállittatására az idegen Fejedelmeknek közbejövetele volna szükséges —

4-szer); hogy a' Frantzia Országló Familiának megbukása által, más Országlószékek is fenyegethetnének vagy veszedel-

meztethetnének. — Ezen feltételek között egygyiknek sints fundamentoma:

1-ször). *XVIII-dik Lajos* nints többé a' maga thrónusán; nints Frantzia országban. Nintsen szó arrol, hogy ő a' maga hatalmának bírásában megtartattassék; annak kellene megesni, hogy ez, ő neki vissza adattassék, az az, nem, hogy a' revolúciónak kiütése meggátoltassék, hanem, hogy egy már keményen álló és tsendes Státus ellen revolúzió gerjesztessék. A' Fejedelmek, mint ők mondják, azt akarják, hogy a' békesség meg ne rontassék, és a' népek a' szerentsétlen revolúzióknak zürzavarjaikba vissza ne essenek. Ez a' principium felindithatta a' Fejedelmeket arra, hogy magokat *Napoleon* Császár ellen kinyilatkoztassák, akkor, mikor ő a' part-ra kiszállott, 's a' mikor ő benne tsak egy olyan próbáló társat (Concurrenst) szemlélték, a' ki egy, mástól valakitől békeségesen elhagyatott thrónust elnyerni iparkodna, és a' midőn azt gondólhatták, hogy valamely viaskodás, melyben az erők egyenlő mértékűek volnának, a' közönséges békességet megháborithatná, 's Frantzia országot és Európát a' szerentsétlen revolúzióknak zürzavarjokba taszitaná. De most a' thrónusnak telyes és kérdés alatt nem lévő birtokába van a' Császár. Midőn ez a' birtok megtámadtatik, midőn *XVIII-dik Lajos*, a' ki ismét egy Praetendensé lett, segittetik: akkor ezek a' szenvedések és zürzavarok vissza hozattatnak. —

2-szor). A' Frantzia nemzet tellyeséggel ki nintsen semmi olyan ellenség béütésének tétetve, melly ellen ő a' maga Szövetségeseinek segedelmekhez folyamodna vagy folyamodhatna. Egy ágyúlóvés sem tétetett, egy tsepp vér is ki nem ontatott, semmi ellentállás nem volt. A' *Bourbonok* 's az ő pártosaik oly kevés

számmal érezték lenni magokat, hogy egygyetlenegy oltalmazó, sőt csak valamely időnyerésre való eszközhöz sem nyúltak. A' Bourbonok megbuktak, mivelhogy semmi fogantyúhoz nem kapaskodtak, és minthogy az ő szempillantatnyi ország-lásoknak sem fundamentoma sem támaszai nem voltak. A' Császár senkit meg nem győzött, hanem csak egygyesített mindeket. Ő, ha ezelőtt hat, nyoltz, vagy tíz esztendővel, mikor Európától megemertetett 's a' maga thrónusán békességesen ült, Páristól fogva Cannesig akart volna útozni, nem tehetett volna nyugodalmasabban és sebésebben ezt az utat, mint most tette. Annak a' segedelemnek tehát, mellyet a' Szövetségesek a' Frantzia nemzeteknek ajánlanak, éppen oly kevésé lehet helye, mint annak, mellyet a' Frantzia Királynak ajánlanak. Nintsen többé Frantzia Király; a' mondódó segedelem megtámadás lenne; ezek a' segedelemajánlások az egész nemzet ellen való hadizenetűl szolgálának egy olyan nyilatkoztatásúl, melly az Európai népeknek az 1792-dik esztendőbeli Keresztesútozást vissza hívná, 's a' melyből éppen az akkori resúltatum fogna következni. —

3-szor). Hasonlóképpen elhibázták a' dolgot a' Fejedelmek, midőn a' közönséges tsendességet megháborítottak lenni 's annak helyreálltatására a' magok közbejöveteleket szükségesnek lenni gondolták. Sohol nem mutatják nyúghatatlanokodásoknak, hazafiak között való hadakozásnak jejei magokat. A' Bourboni házból való Princzek ezeránt bizonyosan meggyőzettek. Princz Bourbon, *Vendét* oda hagyta. *Angouleme* Hertzegné oda hagyta Bourdeaux városát. A' régi ország-ló ház Frantzia országnak minden vidékein azon egy ájultságra talált ezen tekintetben, hogy magát védelmezhesse és helyreállthassa. Mit tenne a' Fejedelmeknek közbejövetele annál a' nemzetnél, a' melly magamagával egészszen egygyes? ez egy szabad akarat

szerént való és nem felingerlett megtámadtatás lenne. Ez a' közbejövetele megzavarja a' mindenütt fennálló tsendességet. Ezen Fejedelmeknek alattvalóik a' hús esztendőig tartott hadakozás miatt meglankadva lévén, ez által nem fognák magokat megtsalattatni hagyni. Szemlélni fognák ezek azt, hogy Európát egygyetlenegy familiáért langba akarják borítani, azért az egy familiáért, melly már égyyszer a' maga örökségebe vérnek özöne által vissza tettetvén, magát abban egy esztendeig meg nem tarthatta. Ezek azt kérdeznék egymástól, hogy hát arra vagynak-e az Európaiak a' Végzéstől határozatva, hogy nyugodalmokat, szorgalmatoskodásokat, boldogságokat, és életjeket feláldozzák, hogy egy elfutó familiát azon menedek-helyén mindenkor felkeressenek, a' hová ő magát mindannyiszor visszataszittatni megengedi, 's hogy ezt arra a' helyre mindenkor vissza vigyék, mellyet ez mindannyiszor odahagy. —

4-szer). Végezeire az a' félelem is, hogy azon familiának megbukása miatt, a' melynek ország-lása már véget ért, magokat a' több Ország-lószékek is fenyegettetni és veszedelmeztetni szemlélnék, hasonlóképpen csak képzelődés. A' Császár ki nyilatkoztatta, hogy magát semmi nemzetnek ügyébe belé nem avatja, és ő, a' maga thrónusra való visszaálltatásával a' hadakozásnak megújittatását is öszszetsatolni, nem akarhatja. A' Párisi Alkú az ő, valamint szintén minden Frantziáknak szívében, annyival elevenebb szomorúságot gerjeszthet-fel, hogy egy erősebb és bátrabb Ország-lószék sokkal kevesebbé terhes feltételeket nyert volna. Hanem ez az Alkú már égyyszer meg-van; ez, nem a' Császár munkája; e' nem háromlik ő réá vissza; nem az ő ditsőssége szenved miatta. Ez az Alkú, Europa' mostani állapotjának a' fundamentoma. Frantzia ország a' békességet kívánja. Az ő határai kijegyeztetve vagy-

nak. A' Császár nem lépi ezeket al-
tal, ha az által nem kényszerítettik, hogy
ezeken mások' által nyomakodnak. E'
szerént egy Országlószék sem fenyegette-
tik, egy sem veszedelmeztetik. Egynek
sintsenek sem indító okai sem fogásai,
hogy magát Frantzia ország' ellenségének
lenni kinyitakoztassa. Ezen birodalom-
nak állapotja más nemzetekére nézve, sem-
miben meg nem változott. A' fő más, az
állapot az előbbeni. Ezeknek a' környül-
állásoknak megfontolására szolgáltatott né-
küink okot a' *Congressus*' nyilatkoztatása,
mellyek a' következő közönséges észrevé-
telek által is fundamentomosittatnak: —

„Az 1813-dik és 1814-dik esztendő-
ben, népeiknek vélekedésekhez kapasz-
kodván özszeszövetkezhettek a' Fejedel-
mek Frantzia ország ellen, minthogy azok,
a' kik hadakozást kívántak, olyan szeren-
tsések valának, hogy a' népekkel elhithessék,
hogy nékiek hasznok volna abba, ha Fran-
tzia országnak igasságtalan kívánságai el-
len verekednének. Most semmi a' féle
kívánságai nintsenek Frantzia országnak
a' mi őket rettegtethetné. A' Császár új
külső és belső Systemával tért vissza azon
helyről, melyre magát elvonta vala; a'
mi a' külsőt illeti, a' nagy birodalomrol
való minden képzelődésről le mond; a'
belső a' mi illeti, ezen tekintetben egy
szabad Constitúziót akar béhozni. —

„Nem ment füstbe semmi tapasztalás.
Tizennégy esztendőig való bámulásra méltó
szerentsék után, Európának a' békes-
ségre 's a' népeknek a' függetlenségre va-
ló türekedések által, a' Császár megaka-
dályoztattatni szemlélte magát. A' Bour-
bonok esztendeig tartott gyenge országlás
után, a' nemzeti hajlandóságtól, a' melly
kezességet kívánt, elhagyattatni látták ma-
gokat. Az állandóság tehát nyilvánágoan
azt illeti, valamint Frantzia országban úgy
az egész Európában, a' ki Európában ezt
a' függetlenséget megbetsúli, 's a' ki a'
szabadságot Frantzia országnak megadja.

A' Császárnak semmi egyéb ezélya neme
lehet ennél. Az ő új állapotja új tulaj-
donságot (character) ad az ő országlásá-
nak. A' nagy elmésség (Geine) a' Szá-
zaddal viaskodott. A' Század vala a' győ-
zedelmes. A' tsalfaság meg akarta tsalni
a' Századot, de ez kitanulta annak mester-
séges szövevényeit 's őtet zavarodásba hoz-
ta. A' nemzeti igasságosság és egyenes-
ség, a' valóságos megmentő eszközök. A'
Császár tehát azt akarja most, a' mit az
idegen népek akarhatnak 's a' mit Fran-
tzia ország akar. Ha őtet a' Fejedelmek
megtámadják, nem fognak olyan környül-
állások közé helyheztetve lenni, mint
1813-ban voltak. Eszközeik elszakadnak,
vagy magok ellen fordulnak. Ha a' Császár
megtámadtatik, ő is éppen ily kevéssé fog
azon környülállások közé helyheztetődni,
mint 1814-ben volt. Azok, a' kik akkor
tölte eltávoztak, most minnyájan hozzá
tsatolják magokat. Az ő akkori szunnya-
dásoknak fundamentoma mostani buzgól-
kodásoknak fundamentoma leszen. Ne
tsalja-meg magát az ember; a' Bourbonok
ezen utolsó időbéli oltalmazóik
nagy részint azért oltalmazták őket, hogy
gyengeségeket a' szabadságon fundálják-
meg; ez a' gyengeség pedig, midőn az ő
arrol való képzelődéseket felyül haladta,
megtsalta az ő reménségeket. Azok a'
principiumok ellenben, a' mellyeket ők
szerettek, éppen azon erő által fudáltat-
tak-meg, melynek nagy kiterjedésétől fél-
tek. Ez az erő szentnek teszi a' képvise-
lői Systemát, a' tisztviselőknak számadás-
sal való tartozásokat, a' szabad akarat
szerént való bánásnak határok közzé való
szorittatását, a' személyes, a' nyomtatás,
's az istent-tiszteletbéli szabadágot, és ők
magokat ezekért egygyesíteni egy szempil-
lantatot sem fognak késedelmezni. Ha a'
Bourbonok a' magok országlássokat
nemzetivé tenni (nationizálni) akarták vol-
na, még országolnának. A' Császár nem-
zetivé teszi a' magáét. E' megrázkodhatat-

Ian. Most tehát a' nemzet akarata ellen tselekednének a' Fejedelmek, ha Francia országot megtámadnák, és jól tudják ők, hogy milenne annak a' következése. —

„Mi tehát még egyszer elmondjuk: hogy a' Fejedelmek nem gondolhatják magokat arra köteleztetni, hogy 18-dik *Lajost* a' thronuson megtartsák, minthogy ő már nintsen azon. A' nemzetre semmi segedelmet réa nem taszithatnak, a' mellyet ő nem kíván. Nintsen szüksége az ő közbejövetelekre azon tsendességért, a' mellynállok nélkül fennáll. Nékiek egy Ország-lószéket sem szükség védelmezni, mert egy is meg nem támodtatott. A' kérdés ehát ez: Egy nagy, vitéz, és hatalmas nemzet más főt kapott. Az a' fő, mellyet ő maga tett a' maga fejévé, olyan ország-lást ígér néki, a' milyent maga kíván. Hítze u az ő ígéreteinek. Az idegennek nintsen többé semmi szava. Mi, betsületben tartjuk az ő függetlenségét, betsülje-meg ő is a' miénket. Néki nintsen jussa ezt megtámadni, 's a' tapasztalás még igen is nagyon megmútatta, hogy, ha mi magunkat össze tsatoltuk, ereje is éppen így nints arra.“

(Az ezen jegyzésekre tett magyarázatokat a' Brémai újságból vette az elől megnevezett Bétsi újság. Mi ezetek is kiadjuk a' jövő kedden).

Hiradás.

Minden rendbéli személlyeknek tudára adatik, hogy Tekéntetes Nemes Győr Vármegyében Szent Márton Mező Városában egy approbatus Szem-Orvos Braun János lakik, a' ki számtalan világtolanszeméllyeket, 's azok közt vakon születetteket is szerentséssen meg gyógyított, azért azok, a' kik segítségével élni akarnak magokat nálla bátran jelenthetik, ő lehető rajtok segétténi, vagy se? mindjárt megfogja határozni, de a' gyógyíthatóktul-is mind addig meglátásokat meg nem nyerik jutalmat nem kíván.

Hiradás.

A' Keszthelyi Georgikonnak Előljárói, arról tudósítják bizodalmassan a' Magyar gazdákat, hogy abban valamint a' múlt Esztendőben, úgy ez idén is Május Holnap 20-dik napján fognak a' közönséges próbatételek tartatni, 's azokkal a' gazdaság külömbféle ágazatainak meg-bírálás végett való elő terjesztései öszve kaptsoltatni. Erre nézve köszönettel meg- emlékeztvén azon érdemes Hazafiakról, kik tavall első mezei látogatásunkat jelenléteikkel meg-örvendeztetvén, minket barátságos tanácsok által, nagy haszonnal útasítottak, és bátorítottak: most is Jó-akarói a' Gazdaságnak tisztelettel megkérettetnek, méltóztassanak magokat azon napra Keszthelyre megalázni, és mind nevendék Gazdáinknak az Institutumban tett előmenetelét megítélni, mind pedig a' Gazdaságnak gyakorlását, és folytatását is a' majorban, és a' mezőn, nem külömben számadásainkban meg-vigálui, és minket bétés észrevételeik, 's javallásaik által támogatni. A' Georgikon némelly külföldi gabona nemekkel meg-gazdagodott, mellyeket mind szemben, mind mezei Virányában elő fogja mutatni, 's azokból a' Kedvellőknek jövő aratás után, a' lehető mennyiségben juttathat. Egy különös Kender fajtára is szer tétetett, melly 9. láb magasságra nyúl; továbbá ama híres HofWyli Fellenberg Urnak némelly föld-mivelő machinái fognak elő-terjesztetni, mellyek közül kivált egy nagy tökéletességre vitt vető-eszköz meg-érdemli a' Gazdák figyelmetességét, a' mellyel iten is már az idén több helyeken, és külömbféle gabona nemekkel 's egyéb magvakkal tétettek próbák; ezen kívül ugyan azon időben, azoknak, kik finom Kosokat kívánnak szerezni, a' Georgikoni Birka-sereggel öszve szerkeztetett nagyobb nemesítő seregből, még szörben lévő egynéhány Kosokkal is szolgálhatunk. Költ Keszthelyen Szent György Havának 2-dikén 1815.